

DEN KOLLEKTIVE FORSKNINGSAKTIVITETEN VED HSL-FAKULTETET

Forskningsgrupper ved HSL-fakultetet er et sentralt virkemiddel for å realisere fakultetets og enhetenes strategiske ambisjoner for forskning og innovasjon. De er en viktig intern arena for å skape attraktive faglige og sosiale miljø, og for å ivareta faglig utvikling og karriereveier for forskere, mastergrads- og doktorgradskandidater. Forskningsgrupper har som hensikt å styrke det interne forskningssamarbeidet ved fakultetet og instituttene/sentrene, både innad i og på tvers av etablerte fagområder. Forskningsgrupper skal bidra til å bygge forskningsintensive miljøer og skal medvirke til samfunnsmessig verdiskaping og nytenkning/innovasjon. Forskningsgruppene gjør det mulig å utvikle miljøer som er tilstrekkelig robuste, dynamiske og sterke til at de når opp i den økende konkurransen om eksterne forskningsmidler. En forskningsgruppe er gjerne en paraply for flere forskningsprosjekter, hvor ikke alle medlemmer trenger å delta på samme aktivitet.

HSL-fakultetet organiserer sin kollektive forskningsaktivitet etter en differensiert struktur, inndelt i ulike utviklingsnivå:

- **Forskningsnettverk**

Forskningsnettverk består av forskere med felles faglige interesser. De kjennetegnes ved at de vil utvikle ideer og prosjekter og vil øke sin forskningsaktivitet. Til forskjell fra forskningsgrupper er forskningsnettverk løsere organisert og forventes ikke å utarbeide årlige aktivitetsplaner. Forskningsnettverk har ingen formelt utnevnt leder med funksjonstillegg.

- **Konsoliderte forskningsgrupper**

Konsoliderte forskningsgrupper består av en gruppe forskere som har utviklet et visst faglig fellesskap og et faglig fokusert aktivitetsnivå. Slike grupper har en formelt utnevnt leder og består av forskere som publiserer jevnt og har erfaring med søknader om ekstern finansiering. Konsoliderte forskningsgrupper ønsker å posisjonere seg for økt forskningsaktivitet og har konkrete ambisjoner om økt forskningskvalitet, ekstern finansiering og internasjonalisering. Forskningsgrupper i denne fasen vil foreta prioriteringer og fordype seg i et faglig fokusert område, samle seg om felles faglige mål og bygge opp strategiske nettverk for å skape seg et internasjonalt omdømme.

- **Toppforskningsgrupper**

Toppforskningsgrupper har en formelt utnevnt leder og består av flere seniorforskere som hevder seg nasjonalt og internasjonalt, og som kan vise til høy publisering, prosjektledererfaring og etablerte internasjonale nettverk. Forskningsgrupper i denne fasen vil jobbe ytterligere for en klar profil med internasjonal kvalitet og for et bredt samarbeid med eksterne partnere. Til forskjell fra konsoliderte grupper vil toppforskningsgrupper prioritere og sette fokus på samarbeid og felles mål for gruppa. Det forventes at toppforskningsgrupper jevnlig innhenter eksterne midler og jobber for å hevde seg i den internasjonale konkurransen, samt utvikle fagmiljøet.

En viktig forskjell mellom de tre nivåene er som at det ved konsoliderte forskningsgrupper og toppforskningsgrupper er utpekte ledere med funksjonstillegg, og større krav til organisering og aktivitet, mens nettverk har som regel ingen formelt utnevnt leder og er løsere organisert.

Denne differensierte strukturen legger til grunn at nettverk og forskningsgrupper normalt har et «livsløp», eller «utviklingsstige» dvs. at de utvikler seg over tid, at de er dynamiske og har klart formulerte planer for fremtidig virksomhet. Det er viktig å understreke at strukturen verken forutsetter eller garanterer en lineær utvikling fra nettverk til toppforskningsgruppe. Ikke alle nettverk eller

konsoliderte grupper vil ha forutsetning til å bli fremtidige toppforskningsgrupper, og ikke alle nettverk/grupper hverken ønsker eller trenger å følge disse utviklingsnivåene.

Deltakelse i nettverk/forskningsgruppe er frivillig. Selv om fakultetet mener at deltakelse i et mer organisert forskningsfellesskap er ønskelig fordi det bidrar til å skape faglige fellesskap, til økt forskningsaktivitet, samarbeid om felles prosjekter og til utvikling av gruppemedlemmene og fagmiljøene, er ingen enkeltforsker ved HSL forpliktet å delta i nettverk/grupper.

Finansiering og økonomi

Forskningsgruppens aktivitet finansieres internt av instituttene/sentrene. Økonomi for den enkelte forskningsgruppe avklares mellom forskningsgruppeleder og institutt/senterleder ved inngangen til hvert budsjettår. Avklaringen tar utgangspunkt i gruppens forsknings-/aktivitetsplan og instituttets/senterets strategi/årsplan, og finansieringen skjer på grunnlag av planlagt aktivitet. Toppforskningsgrupper forutsettes i utgangspunktet å være i posisjon til å innhente eksterne midler.

Forskningsgrupper kan også søke fakultetets forskningsfond om finansiell støtte. Fakultetet vil minst én gang i året utlyse midler fra forskningsfond og gjøre kjent utlysningen i god tid før søknadsfristen.

Det presiseres at fakultetets differensierte gruppemodell ikke automatisk innebærer en differensiert finansieringsmodell, dvs. at toppforskningsgrupper ikke uten videre kan forvente en større tildeling enn konsoliderte grupper.

Instituttene/sentrene kan vurdere hvorvidt de i tillegg til forskningsgrupper vil finansiere forskningsnettverk, men i utgangspunktet kan ikke nettverk forvente noen finansiering fra enhetene.

Tverrfaglige forskningsgrupper/forskningsgrupper på tvers av institutt og institusjoner

Forskningsgrupper kan enten organiseres innenfor et enkelt institutt/fakultet eller på tvers av to eller flere institutt/fakultet/campus. Forskningsgrupper kan også ha medlemmer fra eksterne institusjoner. Forskningsgruppens tilhørighet til et institutt fastsettes ut fra antallet fast vitenskapelige ansatte som hører til instituttet. Dette ansees som et rimelig prinsipp fordi det er instituttene som finansierer forskningsgruppene. Når det sendes inn søknad om FoU-prosjekter i regi av en forskningsgruppe, er det normalt prosjektleders institutt/-senter som er prosjektansvarlig.

Der antall gruppemedlemmer i en forskningsgruppe organisert på tvers av enheter rekrutteres nærmest likt fra de ulike enhetene, er det ønskelig at instituttet/senteret som ikke har det formelle/finansielle ansvaret åpner opp for at også denne gruppen er representert i relevante fora/kanaler på instituttet (for eksempel FoU-utvalg).

Organisering

Ansvar og oppgaver på de ulike nivå ved fakultet organiseres slik:

Fakultet

- Godkjenner og nivåbestemmer formelt forskningsgrupper i samråd med institutt-/senterlederen
- Følger opp aktiviteten i forskningsgruppene ved instituttene og sentrene, gjennom årlige møter med institutt-/senterledere og forskningsgruppeledere
- Arrangerer årlige samlinger for forskningsgruppeledere med tanke på opplæring og nettverksbygging
- Orienterer om relevante utlysninger innen ekstern finansiering
- Bistår gruppene i arbeidet med ekstern finansiering (årshjul) og internasjonal publisering

Institutt/senter

- Bestemmer i samråd med forskningsgruppen hvordan forskningsgruppelederen skal velges/rekrutteres
- Utbetaler UiTs fastlagte funksjonstillegg for forskningsgruppelederne
- Mottar og vurderer i samråd med fakultetet søknader om etablering av forskningsgrupper ved enheten [Lenke til søknadsskjema](#)
- Foreslår nivå for den enkelte forskningsgruppe (konsolidert – topp)
- Stiller midler til rådighet til drift av gruppene på grunnlag av gruppenes årlige forsknings-/aktivitetsplaner
- Holder løpende kontakt med forskningsgruppeledere og medlemmer av forskningsgruppene
- Holder oversikt over og følger opp forskningsnettverk og forskningsgrupper ved egen enhet
- Følger opp tverrfaglige forskningsgrupper (inkludert grupper de ikke har formelt/økonomisk ansvar for) gjennom å holde kontakt og inkludere disse i relevante fora (f.eks. FoU-utvalg, felles epostlister)

Forskningsgrupper

- Består ideelt sett av forskere på ulike stadier i sin forskerkarriere
- Har et langsiktig perspektiv, men skal samtidig være en fleksibel enhet, som kan endres i takt med gruppens utvikling og instituttets og fakultetets forskningsprofil
- Beskriver sitt utviklingsnivå i henhold til å være (1) et konsolidert miljø eller (2) et toppforskningsmiljø. Beskrivelsen knyttes til ambisjoner for mål, utvikling og innovasjon gjennom en forpliktende forskningsplan. Planen gir gruppen faglig retning på fremtidige forskningsmål
- Forskningsgruppene forventes å være involvert i søknader om eksterntfinansierte FoU-prosjekter.
- Har egne hjemmesider som er oppdaterte og som minimum inkluderer presentasjon av forskningsgruppen, dens kjerneaktivitet, pågående prosjekter, formidling og publikasjoner, samt kontaktinformasjon til forskningsgruppeleder
- Oppfordres til å søke om eksternt finansierte ph.d.- og postdoktorstillinger, og bidrar i undervisning og veiledning av ph.d.-kandidater
- Knytter til seg nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere

Forskningsgruppeleder

- Har det overordnede ansvar for å skape en omforent forståelse for forskningsgruppens retning og ambisjoner
- Stimulerer til at forskningsgruppen blir en arena for medlemmenes faglige utvikling (for eksempel ved å ta initiativ til kompetanseheving, ulike prosjektsøknader, legge til rette for

diskusjoner om hvilken av gruppens samlede kompetanse som trengs i de ulike prosjektene, hvem som skal stå som prosjektleder for ulike søknader osv.)

- Utarbeider årlig forsknings-/aktivitetsplan med særlig fokus på prosjektportefølje, ekstern finansiering, innovasjon, publisering og formidling. Planen går gjennom på de årlige møtene med institutt-/senterledelse og fakultet
- Har ansvar for oppretting og oppdatering av forskningsgruppens nettside
- Godkjenner medlemmer til gruppen
- Sammenkaller til jevnlige møter, setter tema på dagsorden, samler gruppen
- Har dialog om gruppens aktivitet med nærmeste ledernivå
- Deltar på fellesmøter for forskningsgruppeledere i regi av fakultetet
- Institutt- eller senterleder kan ikke være forskningsgruppeleder
- Forsetter sitt ansvar under FoU-termin

Medlemmer av forskningsgrupper

- Forplikter seg til aktiv deltakelse i forskningsgruppens fellesaktiviteter og til å bidra til at gruppen i fellesskap når sine ambisjoner og mål. Forskere bør derfor i utgangspunktet prioritere én primærgruppe.
- Seniorforskere bør ta ansvar for å ivareta medlemmer som er i kvalifiseringsløp, inkludert ph.d.-kandidater, slik at de opplever tilhørighet og faglig utvikling i forskningsgruppen
- Medlemmer i forskningsgrupper som ligger på/tilhører en annen institusjon, institutt eller fakultet har selv ansvar for å informere nærmeste overordnede

Formell opprettelse og nedleggelse av forskningsgrupper

Ved etablering av en forskningsgruppe sendes søknad til instituttleder (søknad sendes dekan dersom instituttleder er med i forskningsgruppen). Det kan sendes søknad om etablering én gang i året, på slutten av hvert høstsemester og senest innen 1. november.

Instituttet/senteret anbefaler opprettelse av forskningsgrupper til fakultetsledelsen.

Anbefaling om nedlegging av forskningsgrupper, eksempelvis som følge av manglende aktivitet, sendes til fakultetsledelsen fra instituttet/senteret forskningsgruppen tilhører. Anbefalingen forutsettes å være drøftet med forskningsgruppeleder i forkant. Nedleggelse av forskningsgruppen kan skje fortløpende.